

นฤมล ดันติพงษ์. 2545. *การจัดการธุรกิจของเกษตรกรที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ใน
จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ธุรกิจการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-367-530-2]
คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาระดับ : รศ.ไพฑูรย์ คัชมาตย์, ผศ.เพียรศักดิ์ ภักดี

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษานี้ เพื่อศึกษาการจัดการปัจจัยการผลิตและผลผลิตของเกษตรกร
ที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่
เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเลือกศึกษา
ครัวเรือนที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ กลุ่มแปลง
สาธิตทดลอง ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 ราย ซึ่งทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี
โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) การศึกษาใช้แบบสอบถาม
สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ทำการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
เลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า
หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.71 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุด ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.71 คนต่อครัวเรือน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 19
ไร่ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 14.35 ไร่ต่อครัวเรือน ในปีการผลิต
2543/44 ครัวเรือนมีรายได้รวมที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 113,598.12 บาทต่อครัวเรือน มีรายจ่าย
รวมที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 71,191.88 บาทต่อครัวเรือน มูลค่าอาหารที่ครัวเรือนผลิตได้เองและใช้
บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 18,009.12 บาทต่อปี และมีการกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ เฉลี่ย
20,852.70 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การจัดการปัจจัยการผลิตของครัวเรือนที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มี
การวางแผนการใช้ปัจจัยการผลิตที่ครัวเรือนต้องซื้อมาใช้ในทุกปีการผลิต โดยมีจำนวนครัวเรือน
ที่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ได้ มากกว่าร้อยละ 55 และในการเลือกซื้อปัจจัยการผลิตดังกล่าว
ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เจาะจงร้านที่ซื้อ ไม่มีวิธีพิจารณาคุณภาพปัจจัยการผลิต แต่มีการสืบราคา
ก่อนซื้อ ส่วนการวางแผนการใช้ปัจจัยการผลิตอื่น ๆ คือ ที่ดิน เงินทุน และแรงงาน พบว่า
ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้ และมีจำนวนครัวเรือนมากกว่าร้อยละ 70 สามารถทำตาม
แผนที่วางไว้ได้ ในด้านการจัดการผลผลิต พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผน นำเอาวิธีการ
ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำเกษตร มีการปรับปรุงผลผลิต และสืบราคาผลผลิตก่อนขาย ในด้านการ
แปรรูปผลผลิต พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่เคยแปรรูปผลผลิตเพื่อขาย และไม่คิดจะแปรรูป

ผลผลิตเพื่อขาย ส่วนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตร พบว่า ปุ๋ยมีราคาแพง เป็นปัญหา
มากในการทำเกษตร และครัวเรือนเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือ คือ ช่วยทำให้ปุ๋ยราคาถูกลง

หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ควรเน้นให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี
และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลง โดยเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมัก
ชีวภาพ และสารกำจัดศัตรูพืชที่สกัดจากพืชธรรมชาติใช้เอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต
สนับสนุนให้เกษตรกรมีการจัดระบบการรวมกลุ่มกันในการใช้แรงงาน รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้
และส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อขาย นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้เกษตรกร
มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ และจัดให้มีกองทุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ที่สำคัญ
เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกัน และจัดให้มีการประชุมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน